

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5115,Otwarcie-wystawy-plenerowej-Zwycieska-dekada-Region-Bydgoski-NSZZ-Solidarnosc-w-.html>
10.04.2026, 22:57

Otwarcie wystawy plenerowej „»Zwycięska dekada«. Region Bydgoski NSZZ »Solidarność« w ikonografii (1980-1990)” - Bydgoszcz, 3 września 2010

03.09.2010

W dniu 3 września br. została otwarta na Starym Rynku w Bydgoszczy plenerowa wystawa zatytułowana „»Zwycięska dekada«. Region Bydgoski NSZZ »Solidarność« w ikonografii (1980-1990)”.

Wystawę składającą się z 23 plasz prezentujących najważniejsze wydarzenia i aspekty działania Związku (na przykład Sierpień '80, wiec w hali Astoria, Konferencje ds. Żywności, Strajki chłopskie w regionie, Bydgoski marzec 1981 r., działalność Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania, I Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność”, I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”, ponadto także Stan wojenny i jego ofiary, ostatnią mszę i pogrzeb ks. Jerzego Popiełuszki, a także wybory 1989 r.) przygotowało Biuro Edukacji Publicznej Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy. Zaprezentowane zdjęcia pochodzą z prywatnych kolekcji działaczy i sympatyków Związku oraz archiwów.

Uzupełnieniem wystawy będzie promocja albumu zdjęć, wydanego pod takim samym tytułem, który będzie promowany w poniedziałek, 6 września br. w Urzędzie Miejskim w Bydgoszczy (początek promocji o godz. 16.30).

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

„Zwycięska dekada”

Region Bydgoski NSZZ „Solidarność”
w ikonografii (1980–1989)

Wystawa przygotowana przez
Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Gdańsku
Delegatura w Bydgoszczy

Scenariusz, opracowanie tekstów i realizacja wystawy:
Kamila Churska, dr Katarzyna Maniewska, dr Krzysztof Osiński

Korekta:
Monika Zmudzka-Brodnicka

Projekt graficzny i druk wystawy:
Firma „MEGAKOP”

Prezentowane na wystawie zdjęcia pochodzą ze zbiorów:
Archiwum Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy,
Archiwum Państwowego w Bydgoszczy,
Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w Gdańsku,
Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy,
Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Bydgoszczy,
Archiwum Akt Nowych w Warszawie

oraz:

Elżbiety Bały, Danuty Bieniaszewskiej, Ryszarda Brejzy, Rafaela Budzbona,
Bogdana Dąbrowskiego, Roberta Grzybowski, Zdzisława Hetziga,
Tadeusza Jakubka, Ireneusza Jurałowicza, Marka Koczwały, Grzegorza Krawczaka,
Tadeusza Kudły, Benedykta Lewandowskiego, Gerarda Lewandowskiego,
Mariusza Łabentowicza, Bolesława Magierowskiego, Jana Monarchy,
Krzysztofa Osińskiego, Stefana Pastuszewskiego, Marka Pawelczyka,
Jerzego Pozorskiego, Anny Romanów, Jana Rulewskiego, Hanny Sowińskiej,
Alicji i Grzegorza Staszewskich, Antoniego Tokarczuka,
Lecha Tomaszewskiego, Adama Wojakowskiego

Autorzy dołożyli wszelkich starań, aby ustalić autorów wszystkich prezentowanych fotografii, niestety nie
zawsze było to możliwe. W wypadku wątpliwości prosimy o kontakt.

Autorzy dziękują wszystkim, którzy w czasie prac nad wystawą
okazali wsparcie i bezinteresowną pomoc.

Wiec w hali „Astoria”

7 października 1980 r. w bydgoskiej hali sportowej „Astoria” odbyło się spotkanie działaczy Międzyzakładowego Komitetu Zawołanieckiego (MKZ) z członkami komitetów strajkowych oraz mieszkańcami regionu. Jego celem było zaprezentowanie spowolnionemu idącemu programowi oraz metod działania nowo powstających związków zawodowych. W spotkaniu, w którym uczestniczyło ponad 2 tys. osób udział wzięli zaproszeni goście: Henryk Jagielski, Lech Walęsa i Anna Walentynowicz z Gdńska oraz Edward Strzyżewski z Torunia (dodatkowo, w trakcie trwania obrad pod halą sportową zgromadziło się około 1-1,5 tys. sympatyków nowych związków). Podczas historycznego wieczoru w „Astoria” zbranim zaprezentowano pierwszy w historii ruchu plakat promujący „Solidarność”, autorką Halny i Genarda Lewandowskich z Bydgoszczy. Również tego dnia ukazał się pierwszy numer legendarnego czasopisma „Więź Związków”, które wkrótce stało się oficjalnym organem prasowym bydgoskiej „Solidarności”.

Prezesa Anna Walentynowicz
fot. Henryk Jagielski, z archiwum Henryk Jagielski

Wielki wiec w hali „Astoria”
fot. Henryk Jagielski, z archiwum Henryk Jagielski

Anna Walentynowicz w czasie rozdawania podpisanych załączników
fot. Henryk Jagielski, z archiwum Henryk Jagielski

Wystąpienie Zdzisława Szymborskiego
fot. Henryk Jagielski, z archiwum Henryk Jagielski

Przebieg spotkania. Od lewej: Edward Strzyżewski, Marlene Labonowska, Robert Mągliński, Henryk Jagielski, Jan Rokosski, Lech Walęsa, Krzysztof Górnicki, Bogdan Górnicki, Anna Walentynowicz
fot. Henryk Jagielski, z archiwum Henryk Jagielski

Strajki chłopskie (luty – kwiecień 1981 r.)

Mimo sygnowania porozumień sierpniowych, a następnie rejestracji NSZZ „Solidarność”, władze PRL, zdecydowanie odmawiały zgody na rejestrację niezależnych od komunistów rolniczych związków zawodowych. Wskazywano na brak możliwości samostanowienia polskiej wsi i przedstawiano wobec jej mieszkańców podstawowe prawa obywatelskich nadszły się jesienią 1980 r. Działacze chłopscy domagali się przede wszystkim inspekcjonarstwa prawa własności ziem i prawa swobodnego nabywania, zbrojenia w brach rolników indywidualnych z użyciem własnymi działkami gospodarstwami państwowymi, ujednolicenia praw socjalnych na wsi i w mieście, reformy wiejskiego szkolnictwa oraz poszanowania praw wolności religijnej. Odmowa legalizacji związków zawodowych, a co za tym idzie, uznanie wzniesionych przez nie postulatów wyewoluowała fałsz strajków na polską wsi. Energiczne protesty podejmowali również rolnicy województwa bydgoskiego. 8 lutego 1981 r. w Bydgoszczy zorganizowano spektakularną manifestację, na której na Starym Ryнку zgromadziło się ponad 8 tys. działaczy i sympatyków „Solidarności” rolniczej. W pochodzie prowadzonym od Dąbki do pałacu, w kierunku a Pałacu do Starówki, licznie stawiano się w regionalnych strajkach ludowych albo w przebraniach kosmopolitów. Skala strajków chłopskich przekroczyła władze. Późniejszym momentem w historii ruchu związkowego miały się okazać wydarzenia 1981 r. Najpierw wygnanie przez komunistów Łow, porozumień rzucowicko-uzdrowskich (miejdy 18 a 20 lutego 1981 r.), które otwierały drogę do rejestracji związku i wstępu oczekiwanom władz, zradycalizowały działania rolników w wielu rejonach kraju. Potem okupacja przez bydgoskich związkowców siedziby Wojewódzkiego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w Bydgoszczy (16 marca - 7 kwietnia 1981 r.). Następnie obrady Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy (19 marca 1981 r.), podczas której władze podjęły decyzję o siłowym spacyfikowaniu żądań bydgoskich rolników wspieranych przez lokalny MNZ. Skala społecznego poparcia dla postulatów wysuwanych przez polską wsi i społeczna solidarność z pobitymi związkowcami z Bydgoszczy zmniejszyły komunistów do zamieszostowania NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych (12 maja 1981 r.).

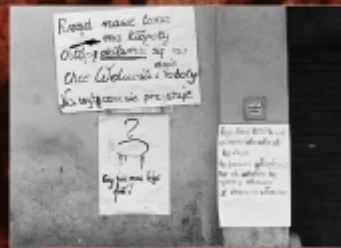
Manifestacja rolników indywidualnych Bydgoszczy (ulica Zamkowa, Pałac pał. kr. Władysława a Pałacu - Stary Rynek w Bydgoszczy), 8 II 1981 r.
fot. J. Krawiec, Instytut Historii PAN, Archiwum Instytutu

Strajki organizowane przez MNZ na rolniczych wsiach miały zapobiegać wyparciu chłopów z obszarów rolniczych
fot. J. Krawiec, Instytut Historii PAN

Strajki obywatelskie rolników organizowane przez rolników z oblaty Inowrocławia w lutym 1981 r.
fot. J. Krawiec, Instytut Historii PAN

Plakaty z postulatami i hasłami „Solidarności Chłopskiej” przygotowane na ulicach Bydgoszczy, luty - kwiecień 1981 r.
fot. J. Krawiec, Instytut Historii PAN